

UMMÆLI

Fólkini Úti á Bø – eitt ummæli

Arnfinnur Thomassen

"Oldabbi tín kom av Bø", hoyrdist ofta, tá ið okur sum smádreingir fregnaðust um fedrarnar. Gamli var søgufróður, so har treyt ikki kelda at oysa úr. Tíverri vóru oyruni tá í tíðini kanska meira vend móti píketráði úr Liverpool. Man átti at sitið betur undir orðinum...

Flestu fðroyingar kenna Kirkjubø, men mong munnu tey vera, sum ikki vistu, at eitt hanagleiv suðureftir lá bygðarlag, sum hevur sínar røtur heilt aftur í fðroysku Miðøldina.

Fyri jól kom út ein sera áhugaverd bók um bygðina, sum var - og sum onkur vil vera við - kortini ikki var. **Fólkini Úti á Bø** er ein hugfarslig og poetisk lýsing av fólki og lagnum hjá teimum, sum vóru ognarleys tænaustufólk, men kortini royndu at lívbjarga sær suður móti Kirkjubønesi.

Arnstein Niclasen greiðir frá í verki sínum, sum SPROTIN gav út fyri jól, um fólk og fæ úti á Bø. Stutt eftir aldamótið kallaði Dimmalætting

Tingakross "Familieblad for Kirke-bø og Omegn". Sera áhugavert er verkið, sum tó ikki setir nakran eftir. Hvør veit t.d. at Fðroya løgmaður, Guttormur Andersson, í 1550 festi ein 20 marka løgmans-garð úti á Bø? ("Whteby i Kirkeby")

Fleiri kenna kanska søgnina um Símun í Kirkjubø, Huldu Símun, sum søgnin sigur verða tiknan av huldumonnum. Tá búði Úti á Bø maður, ið dugdi meira enn at mata seg, Trølla Baraldur av navni. Hann bað Símun ikki fara. Men Símun lurtaði ikki eftir "trøllaskortum".

Minnist at eg einaferð ringdi til Petur Martin Rasmussen, prest, tá ið hann gav út Kirkjubøkurnar fyri Suðurstreymoyar prestagjald, at spyrja eftir ættini úti á Bø. Har var eingin ivi: allar søguligar keldur vísa, at har búði fólk so langt aftur, sum nakar veit um at siga.

Í fimtiárunum komu út so-kallaðar glæstribøkur. Ein het "Hvørji búgva í bóndans garði". Tað er ein fitt, romantisk lýsing av einum bónda-garði. Men glæstribøkurnar gloyma at siga børnunum frá, hvør ið arbeiddi og strevaðist á garðinum.

Tað hevur Arnstein ikki gloymt! Í verki sínum lýsir hann bóndafólkini á Garði í Kirkjubø, men høvuðsdentur er lagdur á tey, sum stríddust sum uppsitarar úti á Bø.

Tey búðu undir einari lon, suður eftir og norður eftir. Ein høvuðsinn-gongd var. Suður eftir búði Joen Ole Joensen (1791-1881), Byrgis Jógvan kallaður, og norður eftir búði Niclas Joen-Eriksen (1804-1884). Hann var kallaður Niklas á Bø. Lagna teirra var at tæna sum uppsitarar - sjálvi áttu tey einki.

Raskir og menskir vóru teir, tá ið teir í 1849 bjargaðu einum illa støddum Velbastaðbáti við 8 monnum og farmi.

Suðurhelvt legði - tá ið eimurin kódnaði - um fjørðin til nýbygðina Skopun. Norðurhelvt endaði á Argjaboða, í Havn og ymsa staðni um landið. Og nøkur settu búgv suðuri í Suðuroy. Tá ið Julianna Poulsdóttir í 1835 fór til Suðuroyar

at giftast við Jógvan í Lopra (ættfaðir til familjuna Dahl) fylgdi Poul Johannes Joen-Eriksen við og búsettist í Sjúrdhúsi í Vági. Hann giftist við Lisu í Sjúrdhúsi og fekk 9 børn. Eitt av hesum var kendi skiparin Niclas í Sjúrdhúsi, sum saman við fleiri brøðrum

sínum búsettist í Grimsby. Langomma mín, Greta í Tøðuni, var ein systir.

Arnstein Niclasen, skyldmaðurin, hevur við verki sínum sett fedrum okkara ein minniligan minnisvarða. Nógvar forvitnisligar myndir eru í bókini umframt ættaryvirlit, frásagnir og staðanøvn. Tað ger hana ikki minni áhugaverða og lesiliga.

Var ætlanin við bóka-verkinum at skriva Bø-monnum eitt klípi í Fðroya søgu, so má sanniliga sigast, at tað hevur eydnast honum til fulnar.

Í 1894 savnar seinasta einkjan pðøkarnar saman og fer við øllum reiðrinum til Havnar. Tá bleiv øskukalt úti á Bø. Men minnið um farnar fedrar og megnar møður fer at liva, so leingi sum fløðir og fjarar í Skirgjógv... Tað skal Arnstein hava mangfoldiga takk fyri.

Matgleði, kabarett og dansur

Tíðindaskriv frá Klaksvíkar Dansifelag

Fríggjakvøldið á Norðoyarstevnu, tann 30. mai, skipar Klaksvíkar Dansifelag fyri einum áhuga-verdum hugnakvøldi. Á skránni verður sera góður matur við rávørum úr Norðoyggjum, framúr skemt við kabarettini "Luktur í smakkinum" og fðroyskur dansur.

Kvøldið byrjar í Skálanum klokkan 18.00 við borðhaldi. Fyri matinum stendur sjónvarps-kokkurin Gutti Winther, ið megnar at fáa spennandi forkunnugar rættir burtur úr fðroyskum rávørum. Gutti fer at borðreiða við trimum rættum. Forrætturin verður salt-fiskur, meðan høvuðsrætturin verður lambskjót. Báðir rættirnir verða krydraðir við heimligum summargrønum urtum. Oman á verður borðreitt við rabarbum, har havhestaegg og vanilla gera dessertina til nakað heilt serligt. Afturvíð matinum verða spennandi drykkjuvørur frá Fðroya Bjór. Drykkjuvørurnar eru útvaldar, við tí fyri eyga, at geva gestunum eina framúr heildaruppliving, har matur og drekka arbeidda hond í hond, gómanum at frama. Góðir veitslusangir og harmonikutónar verða partur av borðhaldinum.

Klokkan 21.00 verður farið til hallarkabarettina "Luktur í Smakkinum". Hallarkabarettin er í Badmintonhøllini, ið liggur 20 metrar frá Skálanum. Klaksvíkar Dansifelag hevur bílagt pláss til gestirnar, so ikki verður neyðugt at skunda sær frá borðinum.

Hallarkabarettin hevur, á hvørjum ári, verið sera væl frágingin, og í ár sigst ikki verða nakað undantak. Tað eru kend fólk, sum

fara á pallin hetta kvøldið. Úr rúgvuni kunnu nevast Jákup Veyhe, Rudolf Joensen, Hilmar Jan og Jákup Bernhard Brim. Tónleikin til kabarettina spæla Showmenn, ið er mannað av James Olsen, Jens Marni Hansen, Kim Hansen og Jóhannus á Rógvu Joensen.

Eftir kabarettina kl. 23.00 verður almennur fðroyskur dansur í Skálanum, og hava tey, sum melda seg til tiltakið, ókeypis atgongd.

Annars eru allir Norðoyastevnugestir vælkomnir í fðroyskan dans í Skálanum hetta kvøldið.

Tiltakið kostar 550 kr. Tilmelding fer fram hjá Jónleifi Johannesen, teldupost : jonleif.johannesen@skulin.fo ella á tlf: 235766.

Við Norðoyarstevnukvøðu

